

A KSH jelenti: Gazdaság és társadalom, 2014/6

Tartalom

Hazai és nemzetközi makrogazdasági és pénzügyi folyamatok.....	1
Ágazati teljesítmények.....	1
Társadalmi és jövedelmi folyamatok.....	2

Hazai és nemzetközi makrogazdasági és pénzügyi folyamatok

- 2014 január–júniusában a fejlett országok többségében a makrogazdasági folyamatok kedvezően alakultak. A Nemzetközi Valutaalap előrejelzése szerint a **globális gazdaság** teljesítménynövekedése gyorsulni fog: a 2013. évi 3,2%-os emelkedést követően 2014-ben 3,4% lesz a bővülés mértéke az előző évhez képest.
- 2014 I. félévében az **Egyesült Államok** gazdasági teljesítménye 2,2¹, **Kínáé** 7,4, **Japáné** 1,3%-kal² bővült az előző év azonos időszakához képest.
- Az előzetes adatok alapján 2014 első hat hónapjában az **Európai Unió** (EU-28) tagországainak együttes teljesítménye 1,3%-kal¹ emelkedett az egy évvel korábbihoz képest. Az unió legnagyobb nemzetgazdasága, Németország teljesítménye 1,7%-kal¹ bővült.
- **Hazánk bruttó hazai terméke** a KSH – korlátozott információs bázisra épülő – gyorsbecslése szerint **2014 II. negyedévében** 3,9, I. félévében 3,7%-kal növekedett az egy évvel azelőttihez képest. Az emelkedés alapvetően az ipar – járműgyártással és a hozzá kapcsolódó beszállítói ágazatokkal összefüggő –, valamint az építőipar teljesítménybővülésének köszönhető.
- 2014 I. félévében a – **nemzetközi összehasonlítások** során alkalmazott – szezonálisan és naptárhathatással kiigazított index szerint hazánk gazdasági teljesítménye 3,5%-kal haladta meg az egy évvel korábbi szintet, amellyel az uniós rangsor élmezőnyében helyezkedünk el. A régiós versenytársak közül Lengyelországban 3,3, Csehországban 2,7, Romániában² 2,6, Szlovákiában² pedig 2,3%-kal bővült a GDP.
- **2014 I. félévében** – előzetes adatok szerint – hazánk **termélexportja** 41,9 milliárd, **importja** pedig 38,3 milliárd eurót tett ki, amely értékek 4%-kal többet az egy évvel korábbinál. A külkereskedelmi mérleg az időszakot 3,6 milliárd eurós többlettel zárta, ami a mérleg 245 millió eurós javulását jelenti a 2013. első hathavihoz képest. **Júniusban** a forgalom a féléves átlaghoz hasonló mértékben, exportban 4,5%-kal, importban pedig 3,8%-kal bővült. A júniusi aktívum 610 millió euró volt, 72 millió euróval több, mint tizenkét hónappal korábban.
- A részletesen feldolgozott, **január–májusi** adatok szerint a külkereskedelmi termékgazdaság **volumene** a forgalom mindkét irányában 8%-kal bővült a 2013. első öthavihoz képest. A hónapok többségében a növekedési ütem 4 és 9% közötti volt, márciusban ugyanakkor kétszámjegyű növekedést regisztráltunk. A forgalom **forintárszínvonala**

exportban 0,2%-kal nőtt, importban viszont 0,4%-kal mérséklődött, a **cserearány** így 0,6%-kal javult. A **forint** az euróhoz képest 3,7%-kal leértékelődött, míg a dollárhoz képest 0,9%-kal erősödött.

- **2014. január–júliusban az államháztartás központi alrendszerének** pénzforgalmi szemléletű, konszolidált **egyenlege** – a Nemzetgazdasági Minisztérium előzetes adatai alapján – 851 milliárd forint hiányt mutatott, ugyanannyit, mint egy évvel korábban. Az alrendszerek közül a központi költségvetés egyenlege 62 milliárd forinttal javult, amely révén az első héthavi deficit 1031 milliárd forintot tett ki. A két másik alrendszer egyenlege ezzel szemben kedvezőtlenebbé vált, a társadalombiztosítási alapok többlete 46 milliárd forinttal 134 milliárd forintra csökkent, az elkülönített állami pénzalapoké pedig 17 milliárd forinttal 46 milliárd forintra mérséklődött.
- A Magyar Nemzeti Bank előzetes adatai szerint 2014. június végén a **háztartások bruttó pénzügyi vagyona** 35,5 billió forint volt, 6,9%-kal több az egy évvel korábbinál. A tartozások 9,1 billió forintot, az egy évvel korábbinál 3,1%-kal kevesebbet tettek ki. A két tényező különbségeként előálló nettó pénzügyi vagyon 26,4 billió forint volt, 11%-kal több a 2013. június végénél. A tartozások oldalán megjelenő **devizahitelek** állományi értéke (4,3 billió forint) 6,5%-kal maradt el az egy évvel korábbitól. A **háztartások nettó finanszírozási képessége** a 2014 II. negyedévével záruló elmúlt egy évben 1828 milliárd forint volt, ami a GDP 6,1%-ának felelt meg.

Ágazati teljesítmények

- A **mezőgazdasági termékek termelőiár-színvonala** 2014 I. félévében 11,8%-kal csökkent az előző év hasonló időszakához képest. A növényi termékek ára jelentősen (18,1%) visszaesett, az élő állatok és állati termékeké ugyanakkor enyhén (1,1%-kal) emelkedett.
- 2014 I. félévében a mezőgazdasági termelés **ráfordítási árai** 2013 I. félévéhez képest 4,4%-kal voltak alacsonyabbak, ami a folyó termelőfelhasználás árszínvonalának 5,1%-os csökkenéséből és a mezőgazdasági beruházások árszínvonalának 1,2%-os növekedéséből adódott.
- Az ország **állatállományát** alapvetően meghatározó valamennyi faj létszáma gyarapodott 2014 I. felében: a szarvasmarhák száma 3, a sertéseké 7, a tyúkóké 8, a juhoké 5%-kal volt több az előző év azonos időszakánál.
- Az **ipari termelés** 2013 szeptembere óta folyamatosan bővül, **2014 I. félévében** volumene 9,4%-kal magasabb volt, mint egy évvel korábban. A bővülést az I. negyedévben kizárólag a külpiazi értékesítések eredményezték, a II. negyedévben azonban már a hazai értékesítés is növekedett. Az export volumene az I. félévben 12,2%-kal, a hazai eladásoké pedig 1,0%-kal haladta meg az egy évvel korábbi.
- Az ipar kibocsátását jelentősen meghatározó **feldolgozóiparban** az év I. felében kétszámjegyű, 11,1%-os volumenbővülés volt, és egy kivételével az alágak mindegyikében nőtt a termelés az előző év azonos időszakához képest. Négy alág (a textil- és bőripar, a vegyi anyag, termék gyártása, a kohászat, fémfeldolgozás és a járműgyártás) eseté-

¹ Szezonálisan és munkanaphatással kiigazított.

² Szezonálisan kiigazított.

ben a növekedés két számjegyű volt. A legnagyobb részesedésű járműgyártásban jelentős, 26,4%-os bővülés ment végbe, elsősorban a közúti gépjármű-gyártás kiemelkedő teljesítményének köszönhetően. A szintén jelentős súlyú élelmiszeriparban 7,4%-kal nőtt a változatlan áron számolt termelés. A számítógép, elektronikai, optikai termékek gyártásában – a március óta tartó növekedés következtében – a korábban jellemző jelentős visszaesés üteme mérséklődött, az I. félévben átlagosan 1,2%-os volt a csökkenés az egy évvel korábbihoz képest.

- A legalább 5 főt foglalkoztató vállalkozások körében az **egy alkalmazásban állóra jutó ipari termelés** január–júniusban 7,2%-kal nőtt, 2,3%-os létszámnövekedés mellett.
- Június végén a megfigyelt feldolgozóipari ágazatok összes **rendelésállományának** volumene 20,4%-kal volt magasabb az egy évvel korábbinál. Az **új rendelések** volumene 17,7%-kal emelkedett.
- Az **ipari termelői árak** az I. félévben átlagosan 0,9%-kal alacsonyabbak voltak, mint egy évvel korábban. A belföldi értékesítési árak 2,1%-kal csökkentek, az exportértékesítés árai alig változtak (–0,1%).
- Az **építőipari termelés volumene** az I. félévben kiemelkedően, 22,8%-kal nőtt az egy évvel korábbihoz képest, ezen belül az épületek építése 13,3, az egyéb építményeké 34,2%-kal bővült. Az **új építőipari szerződések** volumene 6,9%-kal meghaladta az egy évvel korábbit. Az építőipari vállalkozások **szerződésállománya** június végén 57,3%-kal magasabb volt, mint egy évvel korábban. Az I. félévben az **építőipar termelői árai** átlagosan 2,3%-kal haladták meg a 2013. január–júniusit.
- Az I. negyedévben a **lakásépítés** elmozdult a mélypontról, aminek következtében az **első félévben** lassú élénkülés volt a lakásszektorban. Az év I. felében 3265 **új lakás** épült, ami 22%-kal több mint egy évvel korábban. Az építésügyi szakhatóságok 4009 lakás építésére adtak ki **engedélyt**, ami 18%-os növekedés a 2013. I. félévihez képest. Továbbra is a természetes személyek által épített lakások aránya a meghatározóbb (57%), a vállalkozások által épített lakások aránya 41%. A Budapesten épült lakások 72%-át ugyanakkor vállalkozások építették. A használatba vett lakások **átlagos alapterülete** 98 m² volt, közel 2 m²-rel kevesebb, mint egy évvel korábban.
- 2013. július 1-jétől átalakult a dohánytermékek kiskereskedelmének szerkezete. Egyidejűleg a kiskereskedelmi adatok forrásában is változás következett be: 2013 júliusától rendelkezésre állnak a Nemzeti Dohánykereskedelmi Nonprofit Zrt. teljes körű adatállományai. Ezért az idősorban törés állt elő: 2014 első hat hónapjának kiskereskedelmi adatai a fentiek miatt nem összehasonlíthatók 2013 első hat hónapjának adataival. Az összehasonlíthatóság érdekében a KSH a korábbi mintavételes adatgyűjtés adatait is továbbvezette, eszerint 2014. júniusban 1,6, az I. félévben pedig 3,8%-kal nőtt a kiskereskedelmi forgalom volumene az előző év azonos időszakához képest.
- Az új (Nemzeti Dohánykereskedelmi Nonprofit Zrt.-től származó) adatforrás alapján számított adatok azt mutatják, hogy **2014 júniusában** 4,1, az **I. félévben** 6,2%-kal nőtt a **kiskereskedelmi forgalom** volumene.
- 2014 első hat hónapjában a kiskereskedelmi forgalom csaknem felét kitevő **élelmiszer- és élelmiszer jellegű vegyes üzletek** eladásai 7,7%-kal haladták meg az előző év azonos időszakait. Ezen belül a forgalom több mint háromnegyedét lebonyolító vegyes termékkörű üzletek (hiper- és szupermarketeké, vegyesboltoké) 4,6%-kal csökkent, ezzel párhuzamosan – elsősorban a dohány-kiskereskedelmet érintő jogszabályváltozások miatt – az élelmiszer-, ital-, dohányáru-szaküzletek 2,2-szeresére emelkedett. A **nem élelmiszertermékeket forgalmazó kiskereskedelmi egységek** forgalma 2014 január–júniusában 4,8%-kal emelkedett 2013 azonos időszakához képest. A tevékenységcsoporton belül a legnagyobb mértékben a textil-, ruházati és lábbeli-kiskereskedelem, valamint az iparcikk jellegű vegyes kiskereskedelem forgalma bővült (15, illetve 11%-kal). A forgalom közel háromtizedét adó bútort-, műszacikk-üzletek eladásai 3,8, a gyógyszer-, gyógyászati termékek-, illatszerüzletek 3,9%-kal emelkedett. A könyv-, számítástechnika- és egyébiparcikk-üzletek

ugyanakkor 5,2%-kal csökkent. Az **üzemanyag-kiskereskedelem** forgalma az I. félévben 4,9%-kal bővült, miközben a járműüzemanyagok fogyasztói ára átlagosan 1,9%-kal csökkent.

- A kiskereskedelmen kívül számba vett **gépjármű- és járműalkatrész-kiskereskedelem** eladási volumene 2014 első hat hónapjában 3,5%-kal haladta meg az előző év azonos időszakait.
- A **kereskedelmi szálláshelyeken** a vendégek száma 8,0, a vendégéjszáké 6,8%-kal emelkedett 2014 I. félévében. Mind a belföldiek, mind a külföldiek vendégforgalma bővült a vizsgált időszakban, a belföldieké 10% feletti mértékben. A vendégforgalom emelkedése a szálláshelyek bruttó árbevételében is megmutatkozott és összesen 10%-os növekedést könyveltek el.
- A **vendéglátóhelyek** eladási forgalmának volumene 6,0%-kal nőtt az előző év azonos időszakához képest, értéke 2014 első hat hónapjában összesen 381 milliárd forintot tett ki.

Társadalmi és jövedelmi folyamatok

- Az előzetes **népmozgalmi adatok** alapján 2014 I. félévében 43 130 gyermek született, 3,1%-kal (1282 fővel) több, mint egy évvel korábban, a születési arányszám 8,5 ezrelékről 8,8 ezrelékre növekedett. Az elhunytak száma 62 969 fő volt, ami 3,0%-kal elmaradt a 2013. I. félévitől, a halálozási arányszám pedig – 0,3 ezrelékpontos csökkenés mellett – 12,9 ezreléket tett ki. Mindezek együttes hatására a természetes fogyás 19 839 fős száma 3231 fővel volt kevesebb az előző évinél. 2014 első hat hónapjában 15 934 házasságot kötöttek, 7,8%-kal többet az egy évvel korábbinál. A csecsemőhalandóság 2014. január–június 4,6 ezrelékes mutatója 0,6 ezrelékponttal alacsonyabb az egy évvel azelőttinél.
- 2014 II. negyedévében kedvezően alakultak a munkaerő-piaci mutatók: a foglalkoztatottság bővült, a munkanélküliség mérséklődött az egy évvel korábbihoz képest. A 15–64 éves **foglalkoztatottak száma** 4 millió 91 ezer fő volt, 192 ezerrel (4,9%-kal) több a 2013. II. negyedévinél, a **foglalkoztatási arány** pedig 3,4 százalékponttal 61,7%-ra emelkedett. A foglalkoztatás bővülése közel azonos mértékben érintette a férfiakat és a nőket. A férfiak foglalkoztatási aránya 67,8, a nőké 55,7%-ra nőtt. A foglalkoztatási arány a munkaerőpiacon kis számban jelen lévő 15–24 éves fiataloknál 23,1, a legjobb munkavállalási korú 25–54 éveseknél 78,5, az 55–64 éveseknél pedig 41,6%-ra emelkedett.
- A **munkanélküliek száma** – szintén a 15–64 éves népesség körében és 2014 II. negyedévében – 91 ezer fővel, 358 ezerre esett vissza, a **munkanélküliségi ráta** 8,0%-os értéke pedig 2,3 százalékponttal maradt el a 2013. II. negyedévitől. A munkanélküliek száma nemek szerinti bontásban közel azonos mértékben csökkent, a munkanélküliségi ráta a férfiak esetében 8,0, a nőknél pedig 8,2%-ra süllyedt. Éves összehasonlításban a 15–24 éves fiatalok (20,0%), a 25–54 évesek (7,3%), továbbá az 55–64 évesek (6,3%) munkanélküliségi rátája egyaránt csökkent. A munkanélküliek 51,0%-a legalább egy éve keresett állást, a munkanélküliség átlagos időtartama egy év alatt 17,3-ról 19,0 hónapra emelkedett³.
- 2014 I. félévében a teljes munkaidőben alkalmazásban állók nemzetgazdasági szintű⁴ havi **bruttó átlagkeresete** 235 000, ennek – családi kedvezmény nélkül számított – **nettó** összege 153 900 forint volt. A kereseteket terhelő járulékok és a személyi jövedelemadó-szabályok változatlansága következtében a bruttó és a nettó átlagkereset egyaránt 3,0%-kal haladta meg a 2013. január–júniusit. (A közfoglalkoztatás hatását kiszűrve a bruttó és a nettó átlagkereset növekedési üteme szintén megegyezett: 5,7% volt.) A nettó bérek a versenyszférában 4,8, a közfoglalkoztatottak nélküli köz-, illetve nonprofit szférában 7,6, valamint 7,9%-kal emelkedtek. (A költségvetési intézmények és a nonprofit szervezetek esetében a megkülönböztetést a közfoglalkoztatottak jelentős száma indokolja. Ebben a két gazdálkodási formában alkalmazzák a közmunkások több mint 93%-át.) A költségvetési és a nonprofit szférában az alkalmazottak egy része a keresetbe nem tartozó **kompenzációban részesült**, a juttatás havi összege átlagosan bruttó 9900, illetve 9500 forint volt.

³ A 15–74 éves népességben belül.

⁴ A legalább öt főt foglalkoztató vállalkozásoknál, a költségvetési intézményeknél és a megfigyelt nonprofit szervezeteknél.

- A **fogyasztói árak júliusban** 0,1%-kal emelkedtek, az **első hét hónap átlagában** pedig nem változtak az előző év azonos időszakához képest. Az infláció fokozatos lassulása, majd megszűnése elsősorban a rezsicsökkentéssel magyarázható, de január–júliusban összességében enyhén, 1% alatti mértékben az egyéb cikkek, üzemanyagok, a ruházati és a tartós fogyasztási cikkek, valamint az élelmiszerek ára is csökkent, miközben a szeszes italok, dohányárak és a szolgáltatások továbbra is drágultak. A nyugdíjasok fogyasztóiár-indexe január–júliusban 0,6%-kal csökkent.
- 2014 első félévében 7,5%-kal több személyes közúti **közlekedési baleset** történt mint az előző év azonos időszakában. A balesetek kimenetele súlyosabb volt, amennyiben a halálos balesetek száma 16, a súlyos sérüléssel járóké 9%-kal emelkedett.
- 2014 I. félévében 156,1 ezer **bűncselekményt** regisztráltak, közel 19 ezerrel (11%-kal) kevesebbet a 2013. I. félévinél. A bűncselekmények sértettjeiként 106,1 ezer természetes személyt vettek nyilvántartásba, ami 4,7%-kal maradt el az egy évvel korábbtól. 52,4 ezer bűnelkövető vált ismertté, lényegében ugyanannyi (–0,3%), mint egy évvel korábban.

1. tábla

Összefoglaló adatok

(indexek az előző év azonos időszakának százalékában)

1.) 2014. január–június

Megnevezés	2013	2014.		
		január–május	június	január–június
Ipari indexek				
termelés	101,1 ^R	109,0	111,3	109,4
értékesítés belföldre	97,8 ^R	99,6	108,4	101,0
értékesítés exportra	104,4 ^R	111,6 ^R	115,1	112,2
létszám	100,5 ^R	102,2	102,7	102,3
termelékenység	100,5 ^R	106,8	108,9	107,2
Építőipari termelés indexe	108,5 ^R	126,8 ^R	109,8	122,8
Mezőgazdasági értékesítés indexe	106,9	111,7	120,3	113,3
Kiskereskedelmi forgalom indexe	101,8	106,6	104,1	106,2
Behozatali értéke, millió euró	74 710	31 958 ^R	6 387	38 345
értékindexe	101,9	103,9	103,8	103,9
Kivitel értéke, millió euró	81 719	34 926 ^R	6 997	41 923
értékindexe	102,2	104,1 ^R	104,5	104,2
Árindexek				
ipari termelői árak	100,7	99,1	99,4	99,1
ipari belföldi értékesítési árak	99,5	98,0	97,7	97,9
mezőgazdasági termelői árak	92,2	88,9	90,2	88,2
behozatali forintárak	99,4	99,6
kiviteli forintárak	100,0	100,2
Alkalmazásban állók létszáma, ezer fő	2 700 ^R	2 801 ^R	2 808	2 803
index	101,0 ^R	106,0 ^R	103,2	105,5
Munkanélküliségi ráta ^{a)} , %	10,3	8,0 ^{b)}
Bruttó átlagkereset, ezer forint	230,7	234,5	237,6	235,0
nominális index	103,4	102,9	103,7	103,0
Nettó átlagkereset, ezer forint	151,1	153,6	155,6	153,9
nominális index	104,9	102,9	103,7	103,0

a) A 15–64 éves népességen belül.

b) 2014. április–június.

^R Revideált adat.**2.) 2014. január–július**

Megnevezés	2013	2014.		
		január–június	július	január–július
Fogyasztóiár-index	101,7	99,9	100,1	100,0
Az államháztartás központi alrendszerének egyenlege, milliárd forint	-929	-814	-38	-851
Ebből:				
központi költségvetés	-980	-966	-65	-1 031
társadalombiztosítási alapok	0	115	20	134

További információk, adatok
(linkek):

[Táblák](#)
www.ksh.hu

Elérhetőségek:

kommunikacio@ksh.hu
[Információs szolgálat](#)
Telefon: (+36-1) 345-6789